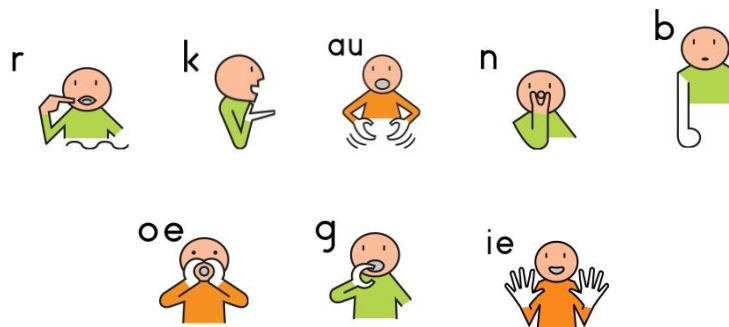

Voorbeeldhoofdstuk uit:

Lezen Wat Je Kunt B

versie 2009

Praktijkdeel

Trijntje de Wit

...ter inzage en voor vrij gebruik, hoofdstuk 7, letter r

Toelichting:

Alle hoofdstukken in Lezen wat je kunt zijn op de zelfde wijze opgebouwd:

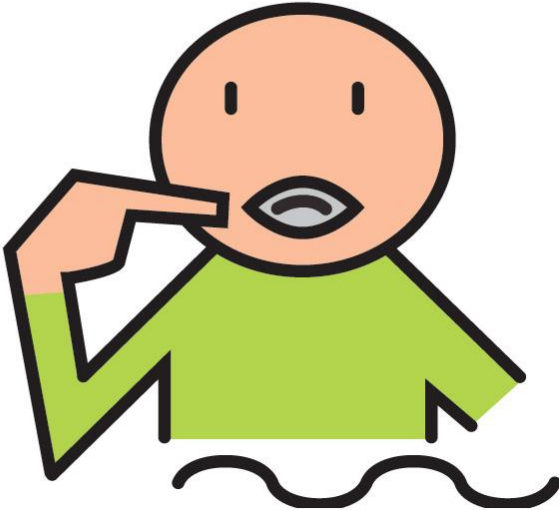
- De klank en de letter aanleren
- Letterherkenningsoefeningen
- Klanksynthese oefeningen (vaak geïntegreerd binnen een tekst of werkblad)
- Pictotekst in combinatie met losse letters
- Pictotekst met letterwoorden in opklimmende moeilijkheidsgraad
- Werkbladen waarbij de leerling actief kan reageren op de tekst
- Een werkblad waarbij de leerling de letter leert schrijven

De aanwijzingen voor de docenten/begeleiders zijn zo veel mogelijk op de werkbladen gezet, zodat men niet steeds de handleiding bij de hand hoeft te hebben.

Het materiaal uit deze map mag alleen voor gebruik binnen de eigen school worden vermenigvuldigd.

Hoofdstuk 7

r

Inhoud

LWJK	vorm	Inhoud / titel	niveau zie *)	
B				
7.0	Vorbereiding	Docentenpagina	nvt	afvinken ↓
7.1	Illustratie	Voorleesverhaal	0	0
7.2	Leestekst	Kee eet ijs	+	0
7.3	Constructiekaart	Letterverkenning r	1	0
7.4	Letterkaart	Letterverkenning r	1	0
7.5	Leestekst	Oom zit in de auto	+1	0
7.6	Leestekst	De bus rijdt	+1	0
7.7	Werkblad	Letterherkenning	01	0
7.8	Leestekst	Een aar	+2	0
7.9	Leestekst	In de rij	+2	0
7.10	Leestekst	Mee	+2	0
7.11	Leestekst	Raar	+3	0
7.12	Leestekst	Toos en de reep	+3	0
7.13	Leestekst	De roos	+3	0
7.14	Leestekst	De peer	+3	0
7.15	Leestekst	Aart en de taart	+3	0
7.16	Leestekst	De trui	+3	0
7.17	Leestekst	Oma loopt naar de boom	+4	0
7.18	Leestekst	Moeder kookt rijst	+4	0
7.19	Werkblad	Schrijven r	1	0

*) 0 = afbeelding, + = pictotekst, 1, 2, enz. = het aantal letters per woord.

7.1 Typering van de klank

Horen:	Een stemhebbende ratelklank.
Zeggen:	De mond is iets open en de tongpunt is achter de tanden. De zijranden van de tong drukken tegen de kiezen, waardoor de tongpunt op en neer kan bewegen.
Zien:	Een korte stok met een boogje.
Doen:	Eén wijsvinger trilt naast de mond op en neer.

Introductie van de letter

Begin met een les natuurkunde: **Geluid kun je soms zien!** Laat op de rand het tafelblad een breinaald of een dun latje van hout of ijzer op en neer gaan door deze met de ene hand vast op het tafelblad te klemmen en een klapje te geven op het uiteinde van de naald. De leerlingen zien dan hoe de breinaald ratelend op en neer gaat. Laat meerdere breinaalden of latjes op verschillende oppervlakten trillen en ontdek het verschil in geluid. Ook een gitaarsnaar kun je zien trillen als hij geluid maakt. Ten slotte wordt het gebaar gemaakt waarbij de wijsvinger naast de mond 'trilt'.

Laat de vormen in de juiste volgorde op de constructiekaart leggen. Verwoord daarbij hardop wat je doet: "Een korte stok met een boogje."

Geef de leerlingen de letterkaar, laat de letter met de wijsvinger navoelen en de vormen hardop verwoorden. Hang de letterkaart op in het lokaal.

Werkbladen en leesteksten

Ter introductie van *Lwjk deel B* beginnen we met de vertelplaat 7.1. Welke personen kennen de leerlingen nog uit vorige lessen? Dat zijn vader Eep en oom, die in dit deel oom Koen gaat heten. Koen is getrouwd met Kee (nieuw). Dikke tante Kee. Ze hebben een bijna volwassen zoon, Paul, en nog een zoon, Aart. Dit zijn allemaal nieuwe personen waarover de komende leesteksten zullen gaan. Misschien kennen de leerlingen ook Toos nog, die in de laatste leestekst van *Lwjk deel A* voorkwam. Alle namen zijn terug te vinden op de personenposter. Hang deze poster op in het lokaal en kleur de familie van Kee en Koen met zonen Paul en Aart in. De personenposter en de persoonsbeschrijvingen zijn te vinden in hoofdstuk 6, bijlagen.

Bij de leesteksten: De zinnen worden nu afgesloten met een *punt* achter elke zin. Een punt betekent dat de zin uit is en dat je even wacht voor je aan de volgende zin begint.

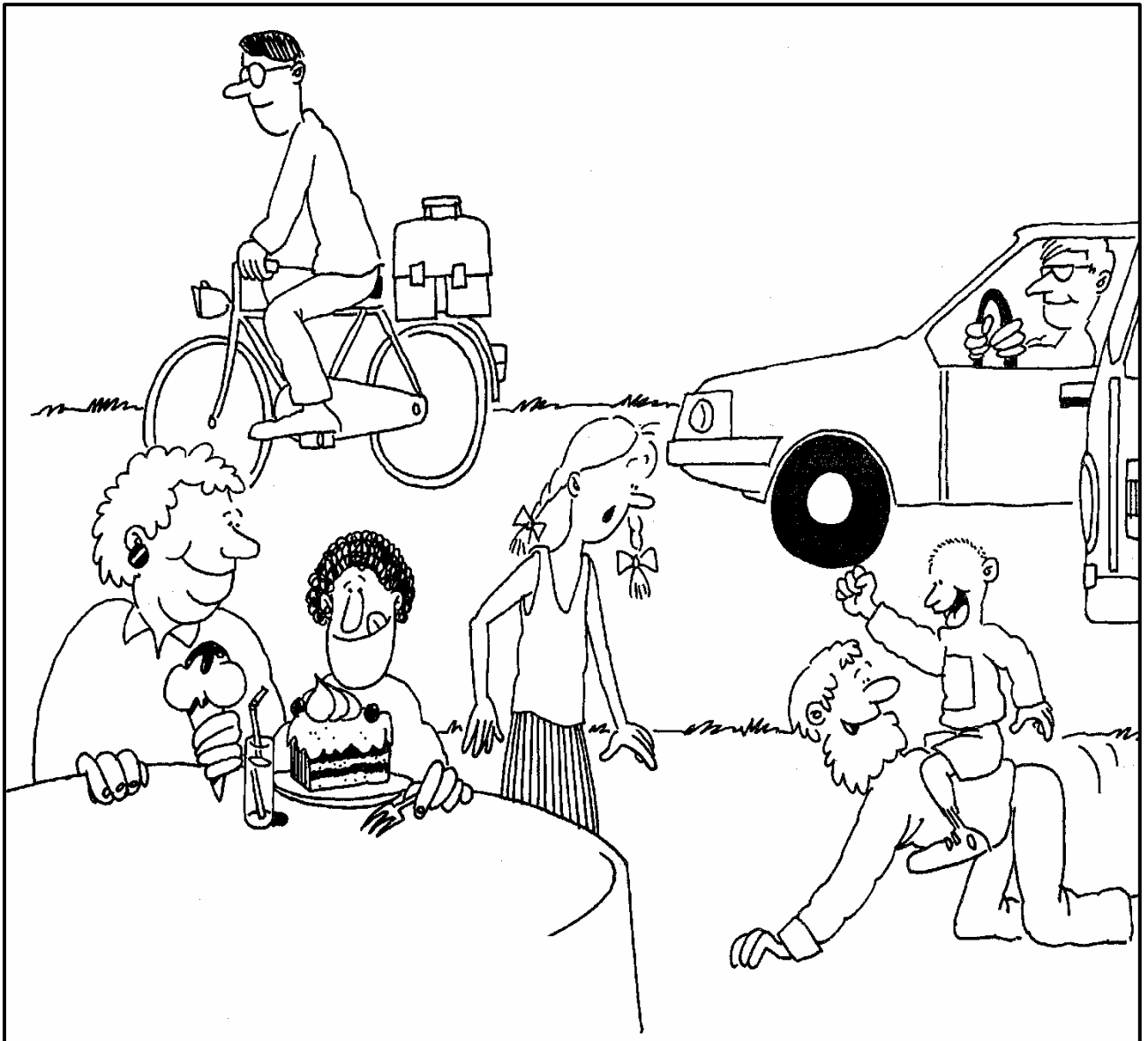
Vanaf leestekst 7.12 wordt het picto *de* steeds vaker vervangen door het letterwoord *de*. Waarschijnlijk hebben de leerlingen dit niet eens in de gaten. Laat indien nodig het letterwoord vergelijken met het picto en zet eventueel met potlood een vierkant hokje om het woordje.

Voeg de leesteksten die behandeld zijn toe aan het groepsleesboek, zie hoofdstuk 3. Daar staan meer algemene aanwijzingen voor het leren lezen van leesteksten.

Als *de vormen* nog niet goed bekend zijn, voer dan nog enkele andere opdrachten uit zoals aangegeven in hoofdstuk 4.

Blijf de letterkennis uit *Lwjk deel A* herhalen.

Blijf regelmatig synthese oefeningen doen. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de plaatjes van de laatste pagina's uit hoofdstuk 15.

Na de eerste schooldag

Het is druk in de straat. Het is de eerste schooldag na de vakantie. De school is al uit. Vader Eep speelt met Kees. Kees mag paardje rijden op zijn rug. Toos vindt het maar niks, dat wilde gedoe van vader Eep met Kees op zijn rug. Eep en Toos en Kees horen bij elkaar. Kleur ze maar geel, dan zie je goed dat ze bij elkaar horen.

In de tuin zit tante Kee. Ze eet ijs. En Aart eet taart. Tante Kee en Aart wachten op oom, oom Koen. Oom Koen komt er al aan, in zijn auto. En ook Paul is al bijna thuis. Hij heeft een nieuwe schooltas. Hij kijkt recht voor zich uit.

Geef tante Kee, oom Koen, Paul en Aart maar een groene kleur, dan zie je goed dat ook zij bij elkaar horen.

Voorleestekst met opdracht over de personen uit deel B. Deze plaat hoort bij de pictoleestekst Lwijk B 7.2

kee

eet

ijs

aart

eet

taart

toos

staat

op

de

stoel

kees

zit

op

eep

oom

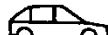
zit

in

de

auto

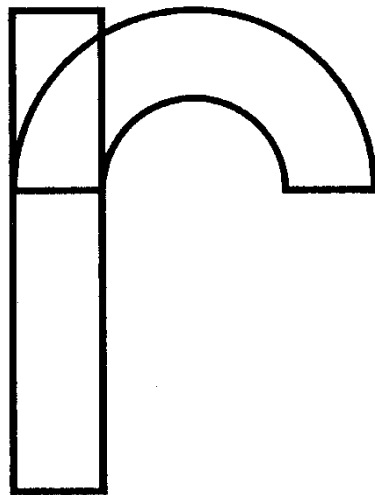
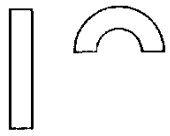
paul

fietst

pictolezen

- . Het doel van deze leestekst is dat de leerlingen de personen leren kennen die in *Lwjk deel B* voorkomen.
- . Zin voor zin lezen en op de illustratie (7.1) kijken of het klopt. Eén zin klopt niet. Welke zin is dat?
- . Elke zin eindigt met een punt. Dat betekent dat je dan even wacht voor je verder gaat lezen.

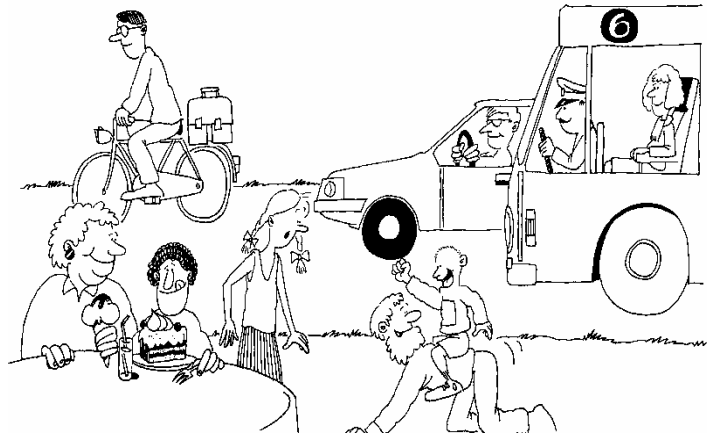

. Zie aanwijzingen op de docentenpagina.

LwjkB7.3: Constructiekaart

r

oom

zit

in

de

auto

de

auto

rijdt

rr.

moeder

zit

in

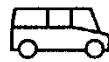
de

bus

de

bus

rijdt

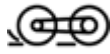
rrr.

rrr rrr rrr.

picto met 1 letter

- . Bekijk de pagina eerst globaal. Wat zie je allemaal? Waar denk je dat het verhaal over zal gaan?
- . Maken de motoren van de auto en bus veel lawaai of zijn het zachte motoren? Laat maar horen: rrr.

de

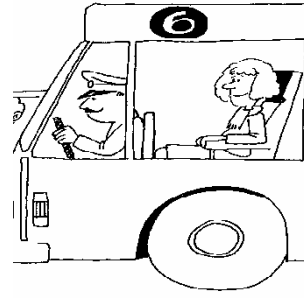

r r r r

de

bus

rijdt

r

moeder

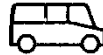
zit

in

de

de

bus

de

de

baby

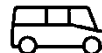
slaapt

in

de

de

bus

moeder

ruikt

moeder

kijkt

in

de

de

tas

ruikt

moeder

1 ui?

een

ruikt

moeder

de

de

baby

moeder

ruikt

de

de

baby

Z

Picto in combinatie met 1-letterwoorden

- . Bekijk de leestekst eerst globaal, Waar gaat het verhaal over, denk je? Wat is de titel?
- . Schets eerst mondeling de situatie zonder het verhaal te verklappen.
- . Lees de tekst. Weet je nu wat er is gebeurd? Wat gaat moeder nu doen?

r	m	aa	p	oo
----------	----------	-----------	----------	-----------

Letterherkenning

- Vertel eerst wat je allemaal ziet op de tekening: Dikke Kee, die voorop loopt met een ratel in haar hand, dan een jongen op een fiets met een ijsje, een clown op een paard met ballonnen, een hond, een olifant met een gapende aap en tenslotte een haan.
- Welke geluiden maken ze? Lees de tekstballonnen. Doe dat met veel intonatie!
- Trek lijnen van de letterkaartjes naar de tekstballonnen.

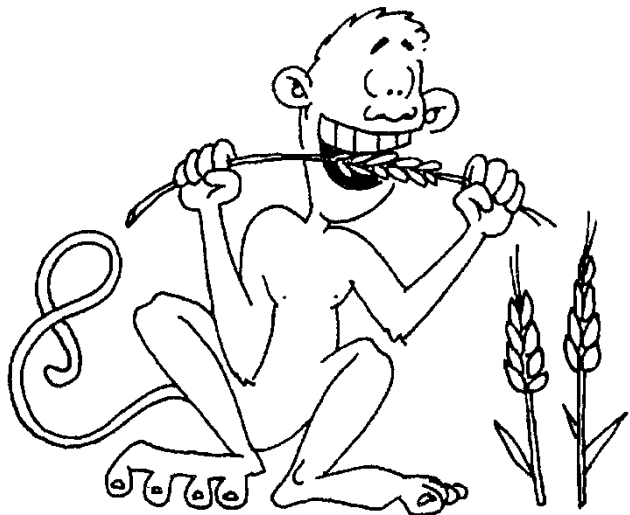
een aar.

de aap kijkt **de** aar.
 de naar de

de aap eet **de** aar.
 de de

m m m.

de aap lacht.
 de

Picto in combinatie met letterwoorden: k- m.

. Laat zo mogelijk een echte aar zien. In een aar zitten graankorrels. Die kun je opeten. Je kunt er ook meel van maken en er dan brood van bakken.

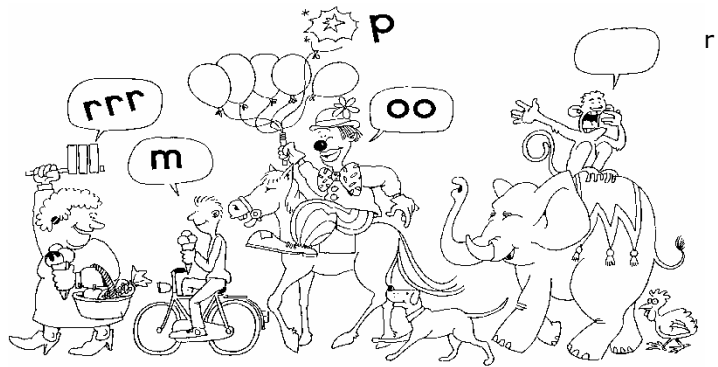

in

de

rj.

het

paard

loopt

in

de

rj.

de

hond

loopt

in

de

rj.

de

olifant

loopt

in

de

rj.

ligt

de

aap

op

de

olifant

de

aap

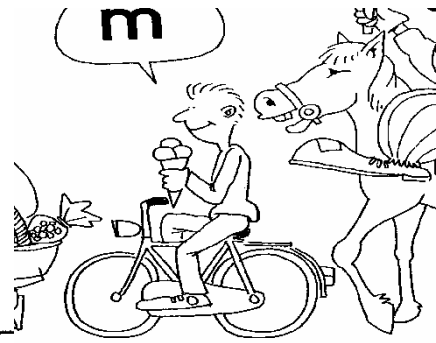
is

lui.

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k.

- . Bekijk de leestekst eerst globaal. Welke picto's en woorden vallen je al op? Wat is de titel?
- . Lees zin voor zin en kijk op de tekening of op werkblad 7.7 of het allemaal klopt wat er staat.
- . Vind jij dat de aap er lui uitziet? Wat vinden de anderen daarvan?

mee.

ik

rij mee

op

de

fiets

ik

eet ijs.

loopt

de

kip

mee?

loopt

de

hond

mee?

loopt

de

koe

mee?

loopt

de

aap mee?

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k.

. Lezen en nadenken: Wie is de ik in dit verhaal?

. Kijk op werkblad 7.7 om de vragen te kunnen beantwoorden.

raar.

fiets

ik

raar?

lach

ik

raar?

zit

ik

raar?

kijk

ik

raar?

eet

ik

raar?

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k-m

. ik = de fietser op de tekening.

. Bespreek met de leerlingen wat raar is: wat voor de één raar is, kan voor een ander gewoon zijn.

. Is het plaatje ook raar afgedrukt? Zie je wat er raar aan is?

LwjkB7.11: +3 Leestekst

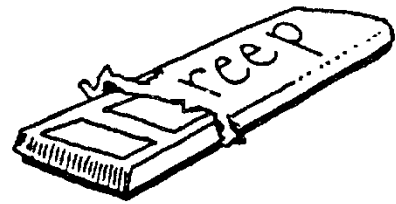

+

en

de
de

reep.

op

de

de

kast

ligt

1

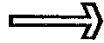
een

reep.

toos

kijkt

naar

de

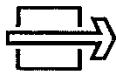
de

reep.

toos

klimt

door

het

het

raam.

toos eet de reep mm.

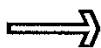
oo

moeder

kijkt

naar

toos.

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k-m

. Vanaf nu zal af en toe het picto **de** vervangen worden door het letterwoord *de*, zie docentenpagina.

. Doe eerst een klanksynthese oefening met *t-oo-s*, *r-ee-p*, *r-aa-m*.

. Vertel vooraf dat Toos in de tuin staat en zin heeft in iets lekkers. Verklap het verhaal verder niet.

. Vraag na afloop aan de leerlingen om het zelf verhaal af te maken. Hoe zal moeder reageren?

. Als de teksten nu te moeilijk worden voor sommige leerlingen, laat die leerlingen dan wat oefeningen herhalen en straks met de groep weer meedoen bij hoofdstuk 8. Probeer dan later deze pagina's uit dit hoofdstuk nog eens te lezen.

de roos.

 de   .
op tafel staat een vaas

 de   **roos.**
in vaas staat een

    de ruit.
een bal vliegt door

    de roos.
een bal vliegt naar

de   .
de vaas valt om

de roos   **de** .
ligt op tafel

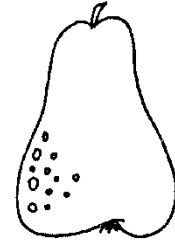
Picto in combinatie met letterwoorden: m-k-m

. Doe eerst een klanksynthese oefening met de woorden: r-oo-s, r-ui-t, r-o-k, r-ie-m, r-ee-p, r-ei-s.

. Bekijk de leestekst eerst globaal. Waar gaat het verhaal over, denk je? Wat is de titel?

. Lees zin voor zin en probeer het verhaal te zien: de tafel met de vaas en daarin één roos, enz.

de peer.
de

de peer = in de boom.

de peer = rijp.

de peer valt uit de boom.

oom kijkt naar de peer.

oom eet de peer.

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k-m

- Begin met een klanksynthese oefening met de woorden: r-ij-p, r-o-t, p-i-t, b-e-s, p-r-ui-m, d-r-ui-f, k-e-r-s, s-t-ee-l, s-ch-i-l, b-o-s-b-e-s, aa-r-d-b-e-i, a-p-p-e-l, p-e-r-z-i-k, en p-ee-r. (zeg ee).
- Lees wat er in hoofdstuk 1 en in hoofdstuk 18 van *Lwjk deel A* staat over de klanksynthese van woorden als *aardbei*, *appel* en *peer*.

aart

aart

de

eet maar aart.

eet maar

aart eet

de

mmm.

de

aart

aart taart

Picto in combinatie met letterwoorden: k-m-m

. Doe vooraf een klanksynthese-oefening met: aa-r-t, k-aa-r-t., v-aa-r-t, m-aa-r-t. t-aa-r-t, s-t-aa-r-t

. Bekijk de tekst eerst globaal. Waar denk je dat het over zal gaan? Wat is de titel?

. Lees het verhaal en kijk dan nog eens naar het plaatje van Aart. Hoort dit plaatje bij de eerste of bij de laatste zin van het verhaal? Let op: de letter aa is hier anders dan in de leestekst.

de trui.

aart kijkt naar oma.

 oma breit een trui.

 kijkt

aart een trui.

een

 op

de trui

 staat

 een

 zon

de trui = voor aart.

is

voor

 een trui voor mij.

een

voor

Picto in combinatie met letterwoorden: m-m-k

. Doe een klanksynthese-oefening met als thema kleding: r-o-k, s-o-k, p-e-t, k-ou-s, m-u-t-s, j-u-r-k, t-r-uj, b-r-oe-k.

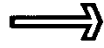
. Bekijk en bespreek de lay out van deze tekst. Wie zegt wat?

. Lees de tekst met stemmetjes: wie is de verteller, wie speelt oma en wie is Aart?

oma

loopt

naar

de

boom

oom loopt de poort.

naar

aart loopt

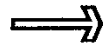
naar

de

hond

toos loopt

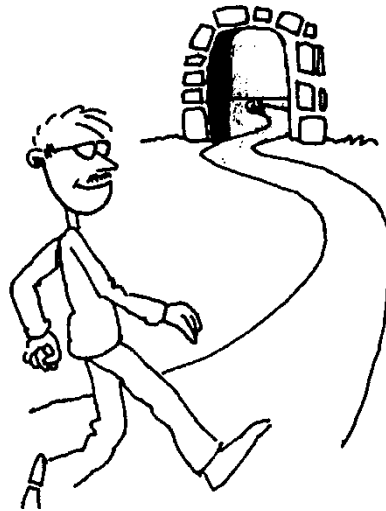

naar

de

poes

Picto in combinatie met letterwoorden: m-k-m-m

- . Regel voor regel lezen en daarna laten zien dat je het begrijpt, door erover te praten of uit te beelden.
- . Bij welke regel hoort het plaatje?
- . Als de teksten nu te moeilijk worden voor sommige leerlingen, laat die leerlingen dan doorgaan met hoofdstuk 8 en probeer later deze pagina's uit hoofdstuk 7 nog eens te lezen.

moeder

kookt

rijst.

r

kees

toos

rijst

in

de

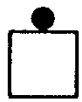
pan

toos eet rijst.

kees eet meer rijst.

aart eet **het** meest.

het

op

=

is

de rijst.

moeder

zegt

eet maar een pruim toe.

Picto in combinatie met letterwoorden: m-m-k-m

. Oefen de woorden eerst met een klanksynthese oefening: k-ee-s, t-oo-s, aa-r-t, m-ee-s-t, r-ij-st, p-r-
ui-m.

. Bekijk de tekst eerst globaal. Wat is de titel? Welke woorden vallen je op?

. Lees samen het verhaal en voeg alle leesteksten uit dit hoofdstuk toe aan het groepsleesboek.

LwjkB7.18: +4 Leestekst

r

r

r

r

r

r

r

r

r

r

Schrijven

. Begin met de korte stok van boven naar beneden. Dan pen optillen en vanaf de korte stok het boogje maken.